

Sygn. akt VIII U 994/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Maria Pierzycka-Pajak
Protokolant:	Ewa Gambuś

po rozpoznaniu w dniu 19 września 2014 r. w Gliwicach

sprawy R. S. (S.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania R. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 14 lutego 2014 r. **nr** (...)

1) zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje ubezpieczonemu R. S. prawo do emerytury, począwszy od 1 listopada 2013 roku;

2) zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz ubezpieczonego kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSO Maria Pierzycka-Pajak

Sygn. akt. VIII U 994/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 lutego 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu R. S. prawa do emerytury w niższym wieku w oparciu o art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 39, poz. 353 z późn. zm.) w związku z tym, iż nie udowodnił on 15 – letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach przy pracach wymienionych w wykazie A, a jedynie 1 rok, 10 miesięcy i 28 dni takiej pracy. W uzasadnieniu wskazał, że do takich okresów nie zaliczył zatrudnienia odwołującego w okresie od 22 sierpnia 1972r. do 30 września 1996r. w (...), w związku z nie przedłożeniem przez niego za ten okres świadectwa pracy w warunkach szczególnych, bądź świadectwa pracy z adnotacją o wykonywaniu takiego rodzaju pracy w tym okresie.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany poprzez przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury. Podniósł, że zgodnie z przedłożonymi przez niego świadectwami i zaświadczeniami oraz zeznaniami świadków, o przesłuchanie których wnosił, wykonywał pracę w warunkach szczególnych i tym samym spełnia warunki do przyznania prawa do emerytury.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił co następuje:

Ubezpieczony R. S., urodzony (...) w dniu 28 listopada 2013r. złożył wniosek o emeryturę w wieku niższym niż 65 lat z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Ubezpieczony 60 lat ukończył(...)

Skarżący, na dzień 1 stycznia 1999r., legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze ponad 25 lat, z tym, że w ocenie ZUS udowodnił jedynie 1 rok, 10 miesięcy i 28 dni okresów pracy w szczególnych warunkach.

Po przeanalizowaniu sprawy ZUS w dniu 14 lutego 2014r. wydał zaskarżoną decyzję.

Organ rentowy wydając zaskarżoną decyzję nie uznał za pracę w warunkach szczególnych pracy w okresie od 22 sierpnia 1972r. do 30 września 1996r. na stanowisku ślusarza w (...), z uwagi na brak za ten okres świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

W postępowaniu przed Sądem ubezpieczony domagał się uznania za pracę w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 1 stycznia 1976r. do 30 września 1996r.

W toku procesu Sąd ustalił, iż w spornym okresie ubezpieczony był zatrudniony w (...) Sp. z o.o. w Z., który wykonywał różnego rodzaju konstrukcje stalowe na terenie całej Polski, jak również na tzw. budowach eksportowych. Odwołujący w trakcie zatrudnienia u tego pracodawcy był również kierowany na budowy eksportowe do Kuwejtu, Iraku i (...).

W szczególności odwołujący przez większość spornego okresu, kiedy nie wyjeżdżał na budowy eksportowe, faktycznie pracował na hali produkcyjnej, jako przepalacz gazowy. (...) zajmował się wykonywaniem wielkich i ciężkich konstrukcji stalowych, zatem ich montaż prawie wyłącznie odbywał się w technologii spawalniczej. Były one zbudowane z grubych elementów stalowych, które należało w pierwszej kolejności wyciąć za pomocą palników acetylenowych. Następnie przy użyciu tych samych palników sfazować i za pomocą szlifierek dopasować do wymaganych wymiarów, a następnie przy użyciu spawarek elektrycznych połączyć tak przygotowane elementy w całość, oszlifować i wyrównać spoiny.

Ubezpieczony na przełomie roku 1975/1976 odbył kurs spawania łukowego w Ośrodku (...) Z. i od tego czasu był zatrudniony tylko przy pracach bezpośrednio związanych ze spawaniem. Pracował jako przepalacz gazowy wykonując cięcie i wycinanie gazowo – tlenowe, a także wypalanie i szepianie elementów konstrukcji stalowych. Tego rodzaju prace ubezpieczony wykonywał od 1976r. roku do 30 września 1996r., poza okresami pracy na kontraktach zagranicznych, bez względu na nazwę stanowiska pracy, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. W praktyce ubezpieczony w spornym okresie pracował na halach gdzie wykonywano różne konstrukcje. Początkowo, tj. do roku 1992 pracował na hali produkcji wielkich zbiorników, gdzie wykonywano tzw. przeciwwagi na potrzeby ZSRR. Było wtedy znaczne zapotrzebowanie na te elementy więc obciążenie pracą było znaczne, wykonywano bowiem do 300% normy. W tym czasie odwołujący przez pełne dniówki robocze zajmował się wyłącznie pracami związanymi z wycinaniem, docinaniem i dopasowywaniem za pomocą spawarek wirowych elementów do dalszej produkcji. Czasami

wykonywał również żłobienia niepoprawnych spoin, tj. również spawarką elektryczną, przy użyciu specjalistycznych elektrod wypalał łukiem elektrycznym dotychczasową spoinę. Następnie od roku 1992 został przeniesiony na Wydział Konstrukcyjny, który nosił również nazwę Wydziału Produkcji Dźwigów. Również w tym wydziale wykonywał te same prace, co dotychczas inne były jedynie konstrukcje, które tam wykonywano. Natomiast ubezpieczony w dalszym ciągu przez pełne dniówki robocze zajmował się wyłącznie pracami związanymi z wycinaniem, docinaniem i dopasowywaniem za pomocą spawarek wirowych elementów do dalszej produkcji.

W czasie, gdy nie zajmował się pracami spawalniczymi, to pracę wykonywał bezpośrednio obok stanowisk spawalniczych. Jego praca w takim charakterze była wykonywana przez pełne dniówki robocze, tj. przez 8 godzin i więcej. Otrzymywał z tytułu tej pracy dodatek za pracę w warunkach szczególnych oraz mleko i okresowo posiłki regeneracyjne. Ubezpieczony podstawowe uprawnienia do spawania uzyskał w marcu 1976r. Pracownicy mieli przez pracodawcę przypisywane stanowiska, takie, jaki mieli zawód wyuczony, co nie zawsze odpowiadało charakterowi faktycznie wykonywanej pracy.

Sąd ustalił ponadto, że u byłego pracodawcy ubezpieczonego w latach spornych nie było wydzielonego odrębnego wydziału spawalniczego, zatem również praca spawaczy odbywała się na tej samej hali i w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk na których pracowali inni pracownicy, w tym ubezpieczony. Stanowiska te na hali nie były początkowo w żaden sposób oddzielone od innych stanowisk. Dopiero z biegiem lat, sukcesywnie stanowiska spawalnicze były stopniowo oddzielane od pozostałych stanowisk, jednak oddzielenie to odbywało się za pomocą parawanów przenośnych, a obecnie pasów z tworzywa sztucznego, które miały na celu jedynie uniemożliwienie przenikania niekorzystnego promieniowania ultrafioletowego, nie zapobiegały natomiast przedostawaniu się pozostałych szkodliwych czynników jak pyły dymy, gazy i hałas od spawania.

Czynnikami szkodliwymi w jego miejscu pracy były głównie hałas, zapylenie i opary od spawania.

Pracodawca nie wystawił świadectw wykonywania pracy w warunkach szczególnych, pracownikom działu konstrukcyjnego, w którym odwołujący był zatrudniony, bowiem wydział ten nie nosił nazwy wydziału spawalniczego, mimo iż faktycznie pracownicy takie prace tu wykonywali.

Razem z odwołującym w tym okresie pracowali na tym samym stanowisku świadkowie S. R. – ślusarz-monter konstrukcji stalowych, J. D. – obecnie specjalista BHP w okresie spornym prowadził inwentaryzację na hali, gdzie pracował odwołujący, E. F. – brygadzysta, T. S. ślusarz-monter konstrukcji stalowych.

W okresie od 21 marca 1984r. do 20 lutego 1985r. ubezpieczony pracował na budowie eksportowej w Kuwejcie przy budowie elektrowni. Gdy ubezpieczony przyjechał na tą budowę to była ona już w znacznym stopniu zaawansowana i zostały wyłącznie prace montażowe na wysokości. Na tej budowie odwołujący montował belki, więzadła i pomosty, tj. kraty metalowe do poruszania się na wysokości, montował też filtry i komory do kotłów.

W okresie od 15 września 1989r. do 28 sierpnia 1990r. ubezpieczony pracował na budowie eksportowej w Iraku. W tym czasie był kierowany na budowy wielu obiektów, takich jak hale dla zakładu produkującego uran, gdzie na wysokości spawał konstrukcję nośną tych hal, a także estakady i słupy podpierające. Pracował też przy zbiornikach wodnych, gdzie na wysokości kładł rurociągi podłączane do tych zbiorników.

W okresie od 11 grudnia 1990r. do 9 grudnia 1991r. ubezpieczony pracował na budowie eksportowej w (...), gdzie budowano rafinerię. Była to duża inwestycja z podzielonym placem budowy na poszczególne odcinki stanowiące niejako odrębne budowy. W tym czasie montował rury, zegary, pracował na kominach montując oprzyrządowanie.

W okresie, kiedy ubezpieczony był kierowany na powyższe budowy zagraniczne, to jako monter-ślusarz wykonywał prace montażowe przy budowie i remontach konstrukcji stalowych na wysokości. Były to konstrukcje nośne i rurociągi a także stalowe szkielety hal oraz kominy przemysłowe w rafineriach, zakładach zbrojeniowych, cementowniach, elektrowniach i innych zakładach. Ubezpieczony w tym czasie dokonywał prac montażowych na wysokości, przy użyciu palników acetylenowych i spawarek. W zdecydowanej przewadze czasu pracy wykonywał swoje obowiązki na

wysokości. Pracę taką wykonywał przez 8 godzin na dobę, a nawet często w dużo wyższym wymiarze czasu. Pracownicy musieli posiadać badania wysokościowe do wykonywania tej pracy.

Razem z odwołującym w okresie wyjazdów na budowy eksportowe pracowali świadkowie R. K. – ślusarz-mechanik na budowie w Iraku i (...), S. R. – ślusarz-mechanik na budowie w Iraku i w Kuwejcie.

Ubezpieczony nie jest członkiem OFE.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: akt organu rentowego, dokumentacji akt osobowych ubezpieczonego za okres jego zatrudnienia w (...) (koperta k.25) oraz na budowach eksportowych (koperta k.72), zeznań świadków: R. K. i S. R. (nagranie z rozprawy z dnia 11 czerwca 2014r. minuty 19.37 i n.), J. D., A. D., E. F. i T. S. (nagranie z rozprawy z dnia 23 lipca 2014r. minuty 15.25 i n.) oraz E. K. (nagranie z rozprawy z dnia 19 września 2014r. minuty 14.20 i n.), nadto z wyjaśnień odwołującego słuchanego w charakterze strony (nagranie z rozprawy z dnia 19 września 2014r. minuty 47.50 i n.) oraz akt osobowych świadków: S. R. z okresu jego zatrudnienia w (...) (koperta k.54) oraz R. K. na budowach eksportowych i wystawionego dla tego świadka świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych (k.44 i koperta k.72), a także akt emerytalnych świadków E. F. i S. R. dołączone do akt niniejszej sprawy.

Zebrany materiał dowodowy Sąd uznał za kompletny i spójny, a tym samym za wystarczający do poczynienia ustaleń faktycznych oraz do rozstrzygnięcia sprawy.

W szczególności Sąd dał w pełni wiarę zeznaniom świadków i samego ubezpieczonego, gdyż są spójne i wzajemnie się potwierdzają. Ponadto świadkowie byli współpracownikami odwołującego, pracującymi w takim samym charakterze, w tym również na budowach eksportowych, zaś świadek E. F. był przez pewien czas jego bezpośrednim przełożonym, zatem mieli oni bezpośrednie informacje w zakresie charakteru i wymiaru świadczonej przez ubezpieczonego pracy w spornych okresach. Z kolei świadkowie, którzy nie byli współpracownikami odwołującego mieli wiadomości w zakresie charakteru jego pracy, uzyskane w trakcie innych czynności wykonywanych na hali gdzie pracował odwołujący, jak świadek J. D., który w tym czasie wykonywał inwentaryzacje. Równocześnie Sąd dał wiarę zeznaniom świadka E. K. jedynie częściowo, tj. w zakresie części spornego okresu w latach 1992 – 94 odnośnie warunków panujących w miejscu pracy odwołującego, bowiem tylko w tym czasie miał on bezpośredni kontakt z ubezpieczonym. Równocześnie Sąd nie dał wiary zeznaniom tego świadka w zakresie ilości i rodzaju świadczonej przez ubezpieczonego pracy, bowiem świadek ten nie był bezpośrednim przełożonym odwołującego i widywał go przy pracy jedynie okazjonalnie, a ponadto jak sam przyznał okres ten pamięta mgliście. Sąd nie brał również pod uwagę zeznań świadka A. D., bowiem nie pracował on razem z ubezpieczonym w spornym okresie a jego zeznania dotyczą okresu następującego po spornym okresie, tj. od roku 2006.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego, R. S. zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 32 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227, ze zm.) w powiązaniu z § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.) ubezpieczonym mężczyznom urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949r. będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przy pracach wymienionych w wykazie A, przysługuje prawo do emerytury w razie łącznego spełnienia następujących warunków:

1. osiągnięcia wieku emerytalnego 60 lat
2. posiadania wymaganego okresu zatrudnienia wynoszącego 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Z kolei zgodnie z treścią art. 184 ust 1 ustawy, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

W myśl ust. 2 emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Na podstawie tego przepisu, prawo do emerytury w obniżonym wieku, przysługuje ubezpieczonemu, który w dniu wejścia w życie ustawy tj. w dniu 1 stycznia 1999r. spełnił warunki w zakresie posiadania ogólnego stażu pracy oraz pracy wykonywanej w warunkach szczególnych a nie osiągnął wymaganego wieku.

Ubezpieczony ukończył 60 lat życia i nie jest członkiem OFE. Kwestie te nie były sporne.

Okoliczność sporna w przedmiotowej sprawie dotyczyła posiadania przez ubezpieczonego (na dzień 1 stycznia 1999r.) wymaganego 15 letniego okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, bowiem organ rentowy zaliczył do takiej pracy ubezpieczonemu jedynie okres zatrudnienia od 1 października 1996r. do 31 sierpnia 1998r. (tj. łącznie okres 1 roku i 11 - tu miesięcy).

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału Sąd uznał, że ubezpieczony R. S., ukończył 60 rok życia, i na dzień 31 grudnia 1998r. udowodnił łącznie ponad 15 lat pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach. Nie budzi wątpliwości Sądu, że praca ubezpieczonego w (...) Sp. z o.o. w Z. od 22 sierpnia 1972r. do 30 września 1996r. na stanowisku ślusarza była pracą stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywaną w szczególnych warunkach, tj. przy wypalaniu palnikiem acetylenowym, cięciu i wycinaniu gazowo - tlenowym, szepianiu (punktowym spawaniu) spawarką elektryczną i przecinaniu. Również praca świadczona przez niego w trakcie trwania spornego okresu, w czasie wyjazdów na kontrakty zagraniczne do Iraku i (...), na stanowisku monter-ślusarza była pracą stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywaną w szczególnych warunkach, tj. przy montażu konstrukcji stalowych na wysokości, w dodatku w całości wykonywaną przy użyciu palnika acetylenowego.

Zgodnie z wykazem A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze pracą w szczególnych warunkach, uprawniającą do niższego wieku emerytalnego były prace wymienione: w dziale V poz. 5, przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości, w dziale XIV poz. 12, przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowowodorowym.

Sąd uznał, że w okresie spornym odwołujący pracował w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. W tym czasie nie wykonywał innych czynności niż związane z opisanymi pracami.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków potwierdzającym charakter pracy ubezpieczonego, uznając te dowody za spójne logiczne i wzajemnie się uzupełniające. Nadto zeznania świadków korelują z zapisami w dokumentacji osobowej ubezpieczonego.

Należy podkreślić, że okres zatrudnienia może być zaliczony do pracy w warunkach szczególnych, gdy pracownik faktycznie wykonywał prace objęte wykazem prac uprawniających do wcześniejszej emerytury, pomimo że stanowisko jakie mu formalnie przypisano nie jest wymienione w wykazie. Wymieniony wyżej wykaz A nie określa bowiem stanowisk pracy, ale definiuje rodzaj prac, które są uważane za wykonywane w szczególnych warunkach. Decydujące znaczenie dla zakwalifikowania pracy jako realizowanej w szczególnych warunkach ma nie nazwa zajmowanego stanowiska, ale rodzaj, charakter i warunki pracy.

Bez znaczenia pozostaje także fakt, że odwołujący nie przedłożył za ten okres świadectwa pracy w warunkach szczególnych. Fakt wykonywania takiej pracy został wykazany w postępowaniu sądowym za pomocą innych dowodów. W postępowaniu odwoławczym przed Sądem nie obowiązują bowiem ograniczenia dowodowe jakie występują w postępowaniu o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym, a Sąd może ustalić okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość jak: okresy zatrudnienia - w tym wykonywanie pracy w warunkach szczególnych, za pomocą wszelkich środków dowodowych, przewidzianych w kodeksie postępowania cywilnego (por. uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984r. III UZP 6/84, uchwała Sądu Najwyższego z 21 września 1984r. III UZP 48/84, wyrok Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2006r., I UK 179/06, LEX nr 342283).

Mając na względzie powyższe Sąd uznał, że ubezpieczony legitymuje się na dzień 1 stycznia 1999r. wymaganym 15 - letnim okresem pracy w szczególnych warunkach. Nadto Sąd uznał, że z momentem złożenia wniosku emerytalnego odwołujący spełnił wszystkie warunki uprawniające go do otrzymania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

W związku z powyższym Sąd z mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie pierwszym sentencji, przyznając ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 1 listopada 2013r. tj. od miesiąca zgłoszenia wniosku.

O kosztach orzeczono po myśli art. 98 k.p.c. w związku z § 11 ust 2 i § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.) w punkcie drugim orzeczenia.

SSO Maria Pierzycka – Pająk